

Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid

Januari - april 2022

A. Stand van zaken werkzaamheden januari-april 2022

Het voorjaar van 2022 stond in het teken van een periode van 13 weken waarin het tijdelijk Julianaplein gebouwd en in gebruik is genomen. De communicatie over deze 'operatie Julianaplein' is vorig jaar al gestart. Het publiek is op allerlei wijzen voorbereid op wat er ging komen. Ter voorbereiding waren reeds een tijdelijke hoge brug over het Noord-Willems kanaal en diverse tijdelijke rijbanen aangelegd. Een spannende periode waarin heel veel werkzaamheden en diverse verkeersfaseringen elkaar opvolgden. Spannend ook in combinatie met de COVID-19 situatie. De versoepelingen aangaande quarantaine plicht droegen bij aan het kunnen blijven bemensen van verkeers- en uitvoeringsteams. Over het geheel genomen is de verkeershinder in deze periode binnen aanvaardbare grenzen gebleven. Een verkeersinfarct is niet opgetreden. Wel was er op gezette tijden meer verkeershinder. De eerste dagen na een fasewisseling moest het verkeer duidelijk weer wennen. En ook de dagen met slecht weer in april hadden invloed, doordat er toen meer autoverkeer op de weg was. Op 9 mei is het tijdelijk Julianaplein in gebruik genomen.

Eén van de afspraken uit de Vaststellingsovereenkomst is het niet indexeren van de afgesproken opdrachtsom. De stijgende grondstofprijzen zijn daarmee voor rekening van opdrachtnemer. Rijkswaterstaat werkt samen met andere grote publieke opdrachtgevers in overleg met o.a. Bouwend Nederland aan een handelingskader voor de afhandeling van de gevolgen van de prijsstijgingen in verband met de Russische invasie in Oekraïne.

Planning

Met het succesvol inschuiven van het spoordek en het in gebruik nemen van het tijdelijke Julianaplein zijn belangrijke dwangpunten in de planning behaald. Er zijn concreet nu twee grote in tijd kritieke momenten in de planning:

- het verkrijgen van toestemming voor een zomerstremming Oost in 2022,
- het in gebruik nemen in 2024 van de definitieve situatie van het.

Als deze momenten worden gemist dan kan dat grote planningsconsequenties hebben (> 6 maanden).

Inmiddels heeft Combinatie Herepoort laten weten dat de vervanging van het beweegbare deel van de Euvelgunnebrug niet tijdens de zomerstremming 2022 kan gebeuren. Dit schuift door naar een ander moment. Dit ligt niet op het kritieke pad maar vraagt wel een nadere afstemming met Groningen Bereikbaar.

Voortgang clusters

Momenteel worden over het hele traject van de Ring Zuid volop werkzaamheden uitgevoerd.

Hier een aantal hoogtepunten.

Cluster Oost

In cluster Oost worden palen gehied ten noorden van de oude skivijver, naast het Europaplein. Op deze palen wordt vervolgens het viaduct gebouwd, zodat de nieuwe oprit van de Europaweg naar de ringweg en de nieuwe afrit van de ringweg naar de Herningweg elkaar straks kunnen kruisen. De palen zijn nodig, omdat de ondergrond hier te zwak is om direct het viaduct op te bouwen. Het heien van de palen gebeurt in twee fasen. De tweede fase startte begin april.

Door de benodigde afsluiting van de oostelijke ringweg tijdens de laatste twee fasen van operatie Julianaplein is de bijzondere -verkeerloze- gelegenheid aangepakt om diverse onderdelen aan diverse kunstwerken onder handen te nemen en voorbereidingen te treffen voor grotere werkzaamheden die in nabije weekenden en weken plaats gaan vinden in dit cluster.

Cluster Zuiderplantsoen

Over de gehele lengte van de verdiepte ligging vindt voortdurend betonstorten plaats. De bewoners worden vanwege de pompen elke keer op de hoogte gesteld van werkzaamheden door middel van bewonersbrieven.

Op veel verschillende plekken worden damwanden ingetrild of uitgetrild. We zijn ons bewust van de overlast die dat voor de omgeving betekent. De damwanden dienen meerdere doelen. Tussen de Papiermolentunnel en de Hereweg wordt een ondergrondse waterkelder geplaatst. In deze waterkelder wordt straks de neerslag opgevangen. Om plek te maken voor het plaatsen van de waterkelder, wordt een stuk asfalt verwijderd van de afrit Groningen-Helpman. Daarna worden de damwandplanken ingetrild voor de waterkelder.

Ter hoogte van het Geheugenbalkon wordt de bouwkuip van de verdiepte ligging een stukje uitgebreid naar het zuiden toe, om een kleine uitbouw van beton te kunnen maken. Dit is voor het betonwerk aan de zuidkant van het viaduct waarmee de Hereweg over de verdiepte ligging wordt geleid. Aan de oostkant van de Hereweg gaat Combinatie Herepoort een aantal damwandplanken uittrillen. Dit betreft een compartimenteringsscherm tussen twee delen van de verdiepte ligging in. Het voetpad aan de oostkant van de Hereweg ter hoogte van de bouwkuip is tijdens deze werkzaamheden versmald, fietsers en voetgangers kunnen de werkzaamheden gewoon passeren.

Cluster Julianaplein

Op 24 maart 2022 is het viaduct bij de Brailleweg in gebruik genomen. Daarmee is de nieuwe afrit definitief gereed. De A28-afrit naar het centrum van Groningen is al enkele maanden open, maar de afrit lag nog niet helemaal op de goede plek. De afrit gaat nu via een viaduct over het toekomstige fietspad heen.

Het fietspad is later dit jaar klaar. Dit fietspad loopt langs het Noord-Willemskanaal tussen de Parkbrug en de Vondellaan en gaat zonder gemotoriseerd verkeer te kruisen onder de A28 en de op- en afrit door. Dit is een verkeersveilige fietsroute vanuit De Wijert naar het centrum en andersom.

Er werd sinds begin april met name gewerkt aan de oostzijde van het Julianaplein. Zo is de Papiermolentunnel binnen enkele dagen afgebroken en is de nieuwe opgebouwd. Deze tunnel is voor fietsers en wandelaars tussen de Rivierenbuurt en zwembad De Papiermolen en de zuidelijke wijken een belangrijke verbinding én specifieke wens.

Dankzij de succesvol uitgevoerde 13-weekse werkzaamheden aan de tijdelijke T rijdt het verkeer vanuit Assen over het Noord-Willemskanaal met een tijdelijke brug (voor twee jaar) richting Hoogkerk/Drachten en vice versa. De route Assen-Hoogezand is in het laatste weekend van operatie Julianaplein hersteld, waarmee ook Hoogezand-Drachten weer toegankelijk is.

Vanaf eind april gaat Combinatie Herepoort verder met de sloop van de tunnel van de Vondellaan naar het centrum. Eerst wordt een paar weken aan de noordzijde gewerkt, daarna wordt de tunnel zelf gesloopt. Dit duurt tot circa week 22 (eind mei/begin juni).

Cluster West

Het Vrijheidsplein heeft een lichte metamorfose ondergaan: de bocht richting de westelijke ringweg in naar binnen verlegd. Door de bocht krappert te maken, kunnen aan de oostkant van het Vrijheidsplein voorbereidende werkzaamheden worden verricht.

Op maandag 21 maart is begonnen met het plaatsen van damwandplanken aan de zuidzijde van het Vrijheidsplein, naast het Leonardo Hotel. De damwanden gaan een bouwkuip vormen waarin de nieuwe, verdiepte aansluiting vanaf het westen (N7/A7) op de westelijke ringweg wordt gemaakt.

Nabij de rotondes van de Laan Corpus den Hoorn wordt verder gebouwd aan de nieuwe op- en afritten. Half maart werd de nieuwe (en definitieve) oprit vanaf Laan Corpus den Hoorn richting het Julianaplein in gebruik genomen. De oprit gaat nu ter hoogte van Maupertuus onder de (verder af te bouwen) afrit door. Daarmee werd ook het definitieve viaduct over de Paterswoldseweg voor het eerst in gebruik genomen. De tijdelijke brug wordt nu niet meer gebruikt voor het gewone verkeer: alleen bouwverkeer is daar toegestaan.

Meer in de richting van Hoogkerk wordt in verband met de verbreding van de rijbaan een belangrijke fietstunnel afgesloten voor aanpassingen. Dat is niet de enige hinder aan die zijde van de stad: in verband met diezelfde verbreding zijn gedurende enkele maanden meerdere stroken gestremd en moet het verkeer in beide richtingen over minder rijbanen.

Veiligheid

Er gaat veel goed, maar er is ook nog veel te verbeteren. De aandachtspunten uit de vorige voortgangsrapportage blijven onverminderd gelden.

Per twee weken is er een veiligheidswaarneming. Van de (in totaal) zes uitgevoerde waarnemingen zijn er vijf neutraal en één negatief. In de periode januari-april 2022 hebben twee majeure incidenten plaatsgevonden. Begin januari is bij het plaatsen van een damwandanker een rioolpersleiding geraakt. Het segment is provisorisch gedicht, definitieve vervanging volgt later. Vier dagen later is wederom een deel van de persleiding gaan lekken. Het afhandelen van de schade is onderwerp van gesprek tussen leidingeigenaar (de gemeente Groningen) en opdrachtnemer.

B. Financiën

Binnen Rijkswaterstaat is het de gewoonte dat de ramingen door de projectorganisatie van het project worden opgesteld. Voorafgaand aan belangrijke besluitmomenten wordt een uitgebreide toets door ervaren ramingsdeskundigen uitgevoerd. Na vaststelling van de raming wordt de financiële prognose periodiek geactualiseerd naar een actuele prognose eindstand. Het is van belang dat men zich realiseert dat het een onderbouwde inschatting is van de eindkosten van het project.

Met het afsluiten van de vaststellingsovereenkomst (VOK2) in januari 2021 zijn afspraken over tijd, geld en risicoverdeling gemaakt. Deze afspraken sluiten het verleden af. Het borgen van veiligheid en de kwaliteit van de infrastructuur is de basis voor de samenwerking. Indien nodig worden boetes of tekortkomingen opgelegd om de veiligheid en kwaliteit te borgen. Eén van de afspraken uit de VOK2 is dat het indexeringsrisico van de afgesproken opdrachtsom is afgekocht. De stijgende grondstofprijzen zijn daarmee voor rekening van opdrachtnemer. Het opleggen van boetes/tekortkomingen in combinatie met de stijgende grondstofprijzen zet het project en het evenwicht in de samenwerking extra onder druk. Met gesprekken op directieniveau blijft ARZ investeren in een goede samenwerking, zonder te tornen aan de afspraken die met Combinatie Herepoort zijn gemaakt over de risicoverdeling en de liquiditeit.

*Stand van zaken financiën (bedragen * € miljoen)*

		Prognose 2022 T1	Prognose 2021 T3
Budget	1)	768,6	768,4
Prognose eindstand uitvoeringskosten		761,8	761,6
Engineering- en bouwkosten ON	2)	645,8	645,1
Engineering- en bouwkosten OG	3)	4,7	4,8
Vastgoedkosten/ nadeelcompensatie		14,5	14,5
Bijkomende kosten	4)	43,3	43,7
Mobiliteitskosten		12,6	12,6
Onvoorzien		41,0	41,0

- 1) De toename van het actueel uitvoeringsbudget met € 0,2 miljoen komt door extra bijdragen voor het verleggen van kabels en leidingen.
- 2) De stijging van de engineering- en bouwkosten ON (opdrachtnemer) is een gevolg van overeengekomen meerwerk van € 0,7 miljoen, voor archeologisch kosten bij de Zaaijer en Laan van de Vrede (€ 0,6 miljoen) en bewegwijzering (€ 0,1 miljoen).
- 3) De verlaging van de engineering- en bouwkosten OG (opdrachtgever) met € 0,1 miljoen is het gevolg van de bij 2) genoemde bewegwijzeringswerkzaamheden die door CHP zijn uitgevoerd (overheveling van kosten van OG naar ON).

Het saldo van min € 0,4 miljoen bestaat uit een vermindering van € 0,6 miljoen voor de dekking van de kosten archeologie, en een toename van € 0,2 miljoen van de verwachte uitgaven voor het verleggen van kabels en leidingen waar een extra bijdrage van derden tegenover staat.

Momenteel is sprake van een budgetruimte van € 6,8 mln, naast een post onvoorzien van € 41 mln.

Btw

Belangrijk uitgangspunt was dat alle btw over de extra regiobijdrage van € 78 miljoen kan worden gecompenseerd en zodoende geen onderdeel uitmaakt van de projectkosten. De belastinginspecteur van rijkswaterstaat heeft bepaald dat over maximaal € 22 miljoen btw mag worden gecompenseerd en dit schriftelijk bevestigd. Wij zijn van mening dat het heffen van btw over de extra regio bijdrage onterecht en onredelijk is. Het rijk is gewezen op haar verantwoordelijkheid om eventuele financiële consequenties voor het project op te vangen. Momenteel onderzoekt de provincie samen met rijkswaterstaat de mogelijkheden om de gevolgen van het besluit van de belastinginspecteur voor het project te beperken.

C. Communicatie omgeving

Vanwege de COVID-19-maatregelen konden vele werkbezoeken in januari niet doorgaan. In plaats daarvan zijn enkele geplande werkbezoeken vervangen door online presentaties, veel in samenwerking met Groningen Bereikbaar. Doordat de aandacht met name verschoof van werkzaamheden aan het Julianaplein naar de bereikbaarheid rondom de werkzaamheden, en van daaruit vragen ontstonden over de bereikbaarheid ver buiten de stad, is de focus juist in januari gericht op het informeren van het bestuurlijk kader in de regio.

Op vrijdag 21 januari zijn daarom alle wethouders verkeer in de provincie Groningen op uitnodiging van de gedeputeerde nogmaals meegenomen in zowel de werkzaamheden als de maatregelen om de bereikbaarheid in de regio draaglijk te houden.

Eind januari zijn alle fracties in de stad en de gemeenten rondom de stad Groningen voorzien van een informatiepakket dat hen inzicht bood in de achtergronden van het tijdelijke Julianaplein, en de maatregelen ten aanzien van de bereikbaarheid vanwege die werkzaamheden, tot in de regio.

In de afgelopen periode zijn er weinig klachten binnengekomen m.b.t. overlast van de bouwwerkzaamheden. Met een aantal bewoners van de Maaslaan en omgeving is contact geweest voor persoonlijk maatwerk in verband met de invasieve overlast die de sloop en opbouw van de Papiermolentunnel met zich meebracht.

Er kwamen veel vragen binnen over bereikbaarheid en omleidingsroutes. Over de beantwoording vond in deze gevallen afstemming plaats met Groningen Bereikbaar. De bereikbaarheidsklachten hadden veelal betrekking op de wijk Helpman en kwamen zowel van bewoners als bezoekers (ouders van scholen).

De communicatie met de bewoners van de Zaaier is geïntensiveerd. Wekelijks zorgt een adviseur uit het team communicatie voor een update van de werkzaamheden die ter plaatse van de Zaaier worden uitgevoerd.

Voor Operatie Julianaplein is een gezamenlijk communicatieplan gemaakt en uitgevoerd van Groningen Bereikbaar, Aanpak Ring Zuid, Combinatie Herepoort en de gemeente Groningen. De informatiecampagne is afgetrapt met een gezamenlijke bijeenkomst van Groningen Bereikbaar, Aanpak Ring Zuid en Combinatie Herepoort met (grote) werkgevers en bedrijvenverenigingen.

Vanwege de coronamaatregelen was het *informatiecentrum Paviljoen Ring Zuid* gesloten. Vanaf 3 februari 2022 is het informatiecentrum weer opengesteld.

Veel communicatie vindt plaats via de social-media kanalen. Op deze kanalen proberen wij binnen 24 uur en vaak sneller, reactie te geven op vragen uit de omgeving.

De webcams die wij hebben geplaatst trekken onverminderd veel bezoekers. Hier krijgen we ook veel positieve reacties op van belangstellenden die graag het project volgen.

Nieuwe documenten op de website www.aanpakringzuid.nl

In de vergadering van uw raad van 1 juli 2020 hebben wij toegezegd in deze rapportage voortaan een lijst op te nemen met de documenten die sinds de vorige rapportage aan de website van het project zijn toegevoegd. Zie voor deze lijst de bijlage.

Bijlage bij A. Ontwikkeling werkzaamheden sinds gunning

Correspondentie met uw raad sinds gunning project:

13 april 2022	Aanpassing bebouwde komgrenzen Aanpak Ring Zuid (raadsvoorstel)
9 februari 2022	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid september – december 2022
22 december 2021	Actualisatie krediet Aanpak Ring Zuid en Groningen Spoorzone
8 december 2022	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO VVD, SP, CDA, Stadspartij, 100% Groningen en PvdD over afsluiting ring Zuid
27 oktober 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2021
7 juli 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid januari – april 2021
28 april 2021	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD over het nachtelijk kappen door Aanpak Ring Zuid
21 april 2021	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over de sanering van verontreinigingen i.v.m. werkzaamheden Zuidelijke Ringweg
10 maart 2021	Voortgangsrapportage Aanpak Ring Zuid september – december 2020
19 januari 2021	Vaststellingsovereenkomst Aanpak Ring Zuid
4 november 2020	Krediet bushaltes ring zuid en indexering Papiermolentunnel (raadsvoorstel)
30 september 2020	Voortgang aanpak Ring Zuid mei- augustus 2020
26 augustus 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP contract CHP Zuidelijke ringweg
6 juli 2020	Hoofdlijnenakkoord Financiën Aanpak Ring Zuid
17 juni 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO betreffende de aanleg van de nieuwe ringweg en hieraan gekoppeld, de verontreiniging op het voormalige Aagrunolterrein
15 juni 2020	Voortgang aanpak Ring Zuid januari- april 2020
13 mei 2020	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over werkzaamheden zuidelijke ringweg
21 april 2020	Stil Asphalt A7 Hoogkerk (raadsvoorstel)
4 maart 2020	Toezegging Esperantokruising
12 februari 2020	Voortgang Aanpak Ring Zuid september- december 2019
14 november 2019	Voortgang moties geluidsoverlast A7
26 september 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid mei – augustus 2019
5 september 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD, SP en D66 over ombouw van de Zuidelijke Ringweg
22 mei 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid januari – april 2019
24 april 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PVV over overlast Van Eedenstraat
27 maart 2019	Plan van aanpak commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg
12 februari 2019	Voortgang Aanpak Ring Zuid september- december 2018
29 januari 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO SP over het rapport commissie Hertogh Zuidelijke ringweg en andere ARZ-kwestie
8 januari 2019	Beantwoording vragen ex art. 38 RvO PvdD en 100% Groningen over bomkap Noord-Willemskanaal.
20 december 2018	Advies Commissie Hertogh inzake zuidelijke ringweg
21 november 2018	Beantwoording vragen ex art. 41 RvO SP, Stad en Ommeland, 100% Groningen over stand van zaken Aanpak Ring Zuid
13 november 2018	Toelichting op voortgang Aanpak Ring Zuid
18 september 2018	Voortgang Aanpak Ring Zuid
5 september 2018	Beantwoording schriftelijke vragen ex art. 41 RvO Partij voor de Dieren over groenaantasting Ring Zuid
25 juli 2018	Rapport werkgelegenheidseffecten Ring Zuid
18 juli 2018	Stand van zaken zomerstemming
21 juni 2018	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
6 juni 2018	Beantwoording raadsvragen 100% Groningen en PvdD over afblazen Helperzoomtunnel
3 april 2018	Stand van zaken aanpak zuidelijke ringweg
8 november 2017	Herijkingsmoment Aanpak Ring Zuid
19 september 2017	Beantwoording motie diffractiegoten of geluidsgoten
6 september 2017	Beantwoording raadsvragen over Rijkswaterstaatonderzoek tunnel zuidelijke ringweg
24 mei 2017	Beantwoording raadsvragen 100% Groningen over veiligheid
9 mei 2017	Kredietaanvraag Fietstunnel Papiermolen
29 maart 2017	Wijziging Ontwerp-Tracébesluit Zuidelijke Ringweg Groningen

7 februari 2017	Overzicht moties Aanpak Ring Zuid
18 januari 2017	Vaststelling Bomen Effect Analyse Aanpak Ring Zuid
21 december 2016	Beantwoording raadsvragen 100% Groningen over verkeersproblemen Helpman
2 november 2016	Beantwoording vragen ex artikel 41 RvO PvdA over ontruiming noordzijde H. L. Wichersstraat
26 oktober 2016	Stand van zaken Aanpak Ring Zuid
29 juni 2016	Beantwoording raadsvragen SP en PvdA over aanbesteding zuidelijke ringweg en kansen voor de werkgelegenheid
22 juni 2016	Bespreekpunten fracties ChristenUnie, CDA, Stadspartij en SP inzake Aanpak Ring Zuid

Nb. zie ook de website van de projectorganisatie: <https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/brieven-bw-en-gs>.

Bijlage B. Communicatie januari - heden + vooruitblik

(Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven staan op de website van Aanpak Ring Zuid:

<https://www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek/bewonersbrieven>

Lijst toegevoegde documenten op website www.aanpakringzuid.nl

Op de website van het project www.aanpakringzuid.nl/bibliotheek zijn tal van documenten in te zien en te downloaden, ondergebracht in de rubrieken:

- Plandocumenten
- Uitvoeringsdocumenten
- Nieuwsbrieven, kranten en brochures
- Bewonersbrieven
- Overleggen en bijeenkomsten
- Brieven van B&W en GS
- Planhistorie (voor 2014)

Sinds de vorige voortgangsrapportage zijn de volgende documenten toegevoegd aan de website:

- (Aankondigingen van) werkzaamheden en bijbehorende bewonersbrieven/presentaties.
- Brieven van B&W en GS: diverse brieven van B&W en GS aan de raad van de gemeente Groningen dan wel uw Staten.